

สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรประจำกรุงแคนเบอร์รา

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

www.agrithai.org

บริบทใหม่ของระบบการค้าระหว่างประเทศ (New Trade Landscape)

New Trade Landscape หมายถึงสภาพแวดล้อมใหม่ของระบบการค้าระหว่างประเทศที่มีความซับซ้อนและพลวัตมากยิ่งขึ้น โดยถูกขับเคลื่อนจากหลากหลายปัจจัย ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้ประเทศต่าง ๆ จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์การค้าระหว่างประเทศให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ ปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดบริบทใหม่นี้ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงทางภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitical Shifts) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรม แนวโน้มการค้าอย่างยั่งยืน (Sustainable Trade) การเกิดขึ้นของความตกลงการค้าเสรีรูปแบบใหม่ ตลอดจนพฤติกรรมผู้บริโภคและรูปแบบธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

ความเชื่อมโยงระหว่าง New Trade Landscape กับการค้าสินค้าเกษตร มีความชัดเจนและลึกซึ้ง เนื่องจากสินค้าเกษตรถือเป็นกลุ่มสินค้าที่มีความอ่อนไหวและเปราะบางต่อการเปลี่ยนแปลงนโยบายการค้าระหว่างประเทศ ทั้งด้านภาษี มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (NTBs) มาตรฐานด้านสุขอนามัยและสิ่งแวดล้อม (SPS และ TBT) รวมถึงแรงกดดันจากผู้บริโภคที่ให้ความสำคัญกับความยั่งยืนและความโปร่งใสในห่วงโซ่อุปทาน

SAWASDEE
THAILAND

ในบริบทของ New Trade Landscape ที่ถูกขับเคลื่อนด้วยพลวัตทางภูมิรัฐศาสตร์ กระแสความตื่นตัวด้านสิ่งแวดล้อม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และความคาดหวังใหม่จากผู้บริโภคในตลาดโลก สินค้าเกษตรจึงเป็นกลุ่มสินค้าที่ได้รับผลกระทบโดยตรง การผลิต การแปรรูป และการส่งออกต้องเผชิญกับแรงกดดันจากกฎระเบียบที่เข้มงวดขึ้นในประเทศคู่ค้า เช่น ข้อห้ามนำเข้าสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ หรือข้อกำหนดด้านคาร์บอนฟุตพริ้นท์ ซึ่งสะท้อนถึงความพยายามของประเทศปลายทางในการผลักดันมาตรฐานความยั่งยืนเข้าสู่ระบบการค้าโลก ขณะเดียวกัน ความผันผวนของราคาวัตถุดิบและต้นทุนในห่วงโซ่อุปทาน โดยเฉพาะด้านโลจิสติกส์ กำลังบั่นทอนเสถียรภาพของภาคเกษตร โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา ท่ามกลางความท้าทายดังกล่าว การนำเทคโนโลยีมาช่วยยกระดับกระบวนการผลิต พัฒนามาตรฐานความปลอดภัย และเพิ่มขีดความสามารถในการตรวจสอบย้อนกลับ จึงไม่ใช่ทางเลือก แต่เป็นความจำเป็นเพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วและซับซ้อนยิ่งขึ้น

ประเทศไทยในบริบทของ New Trade Landscape อยู่ในตำแหน่งที่ **“มีศักยภาพสูงแต่ต้องเร่งปรับตัว”** โดยไทยเป็นผู้ส่งออกสินค้าเกษตรสำคัญของโลก เช่น ข้าว ยางพารา อาหารทะเลแปรรูป ผลไม้เขตร้อน และสินค้าปศุสัตว์บางประเภท ซึ่งสะท้อนถึงพื้นฐานความแข็งแกร่งของภาคเกษตรที่สะสมอย่างยาวนาน ประเทศไทยมีความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิประเทศที่เหมาะสมกับการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์หลายรูปแบบตลอดทั้งปี รวมถึงบทบาทในฐานะที่สร้างชื่อเสียงด้านอาหารปลอดภัยในระดับ **“ครัวของโลก”** นอกจากนี้ภาคเอกชน โดยเฉพาะอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป มีความเข้มแข็งและสามารถแข่งขันได้ดีบนเวทีโลก ทำให้ไทยมีพื้นฐานที่ดีในการต่อยอดโอกาสจากบริบทการค้าโลกที่เปลี่ยนแปลง หากเร่งปรับตัวให้ทันและครอบคลุมทุกมิติ

แม้จะมีศักยภาพสูง แต่ประเทศไทยยังเผชิญความท้าทายสำคัญ เช่น มาตรฐานความยั่งยืนที่เข้มงวดขึ้นจากประเทศปลายทาง เช่น กฎ deforestation-free, CBAM ของสหภาพยุโรป และข้อกำหนดด้านสิทธิแรงงานที่ทำให้ไทยต้องเร่งพัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) และยกระดับมาตรฐานการรับรองฟาร์มและแหล่งผลิต การเข้าถึงเทคโนโลยีของเกษตรกรรายย่อยที่ยังไม่ทั่วถึงก็เป็นอุปสรรคสำคัญต่อประสิทธิภาพและการแข่งขัน รวมถึงการพึ่งพาตลาดส่งออกหลักเพียงไม่กี่ประเทศ เช่น ผลไม้ไปจีน ที่เสี่ยงต่อความตึงเครียดทางการเมืองหรือมาตรการกีดกัน นอกจากนี้ การปรับโครงสร้างนโยบายและระบบราชการยังล่าช้า ไม่เท่าทันแนวโน้มโลกและความตกลงการค้าเสรีใหม่ ๆ ซึ่งอาจกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันในระยะยาว

อย่างไรก็ตาม **ประเทศไทยยังมีโอกาสสำคัญในการเสริมบทบาทบนเวทีการค้าสินค้าเกษตรโลก** ผ่านการพัฒนาและส่งออกสินค้าเกษตรมูลค่าเพิ่มสูง เช่น อาหารสุขภาพ อาหารเฉพาะกลุ่ม (functional food) และผลิตภัณฑ์ที่ตอบโจทย์ผู้บริโภคยุคใหม่ พร้อมทั้งใช้ประโยชน์จากข้อตกลงการค้าเสรีที่มีอยู่ เช่น RCEP และ CPTPP ที่ไทยกำลังพิจารณาเข้าร่วม โดยเล็งเห็นถึงศักยภาพในการสร้างโอกาสทางการค้าในอนาคต เพื่อขยายตลาดไปยังภูมิภาคใหม่ที่มีศักยภาพสูง

การสร้างภาพลักษณ์ **“อาหารปลอดภัยและมีคุณภาพ”** ยังคงเป็นจุดแข็งสำคัญในการเจาะตลาดพรีเมียม ขณะเดียวกัน การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในภาคเกษตร เช่น AgriTech และเกษตรแม่นยำ (Precision Agriculture) จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ลดต้นทุน และเสริมความเชื่อมั่นตลอดห่วงโซ่อุปทาน อันจะนำไปสู่การยกระดับภาคเกษตรไทยให้เข้มแข็งและแข่งขันได้ในบริบทการค้าโลกยุคใหม่

บทส่งท้าย...

ในยุคของ New Trade Landscape ที่โลกกำลังก้าวเข้าสู่ความซับซ้อนและความไม่แน่นอนทางการค้ามากขึ้น ประเทศไทยในฐานะผู้ส่งออกสินค้าเกษตรรายสำคัญ จำเป็นต้องปรับตัวเชิงรุก เพื่อรักษาและต่อยอดความได้เปรียบในการแข่งขันในตลาดโลก การยกระดับมาตรฐานการผลิตให้สอดคล้องกับข้อกำหนดด้านความยั่งยืน การเร่งนำเทคโนโลยีมาใช้ในภาคเกษตร การพัฒนาสินค้ามูลค่าสูง ตลอดจนการขยายตลาดผ่านความตกลงการค้าเสรี ล้วนเป็นกลยุทธ์สำคัญที่ไม่เพียงแต่รับมือกับความท้าทาย แต่ยังวางรากฐานสู่การเติบโตอย่างยั่งยืนในระยะยาว ความสำเร็จในการปรับตัวต้องอาศัยความร่วมมืออย่างจริงจังระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคเกษตรกร เพื่อสร้างระบบการค้าเกษตรที่เข้มแข็ง ยืดหยุ่น และพร้อมรับมือทุกคลื่นความเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 อย่างมั่นคง

เอกสารอ้างอิง

1. McKinsey Global Institute. (2025). *Geopolitics and the geometry of global trade*. Retrieved July 10, 2025, from <https://www.mckinsey.com/mgi/our-research/geopolitics-and-the-geometry-of-global-trade-2025-update>
2. United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD). (2025). *Global trade in 2025: Resilience under pressure*. Retrieved July 10, 2025, from <https://unctad.org/news/global-trade-2025-resilience-under-pressure>
3. World Economic Forum. (2025). *Future-proofing global trade by embracing opportunities*. Retrieved July 10, 2025, from <https://www.weforum.org/stories/2025/01/futureproof-global-trade-adaptation-opportunities>
4. Thailand Business News. (2024). Thailand's agricultural challenges: Balancing growth and sustainability. Retrieved July 10, 2025, from <https://www.thailand-business-news.com/environment/174195-thailands-agricultural-challenges-balancing-growth-and-sustainability>
5. Bangkok Post. (2024). Transforming Thai agriculture with innovation and sustainability. Retrieved July 10, 2025, from <https://www.bangkokpost.com/thailand/pr/2926272/transforming-thai-agriculture-with-innovation-and-sustainability>

สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรประจำกรุงแคนเบอร์รา
๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๘